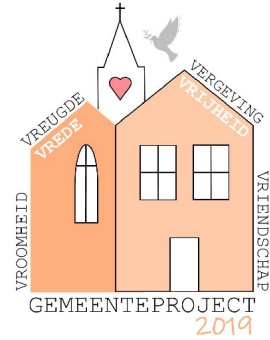

Zondag 6 oktober 2019

Week 5 – Vriendschap

Jakobus 2: 23

Inleiding

Deze week begint alweer week 5 van het gemeenteproject. Ik zie mooie dingen gebeuren. In ons groepje hadden we het afgelopen week over vreugde en dat boorde een oprecht verlangen aan. We willen met meer vreugde de kerkdienst vieren. Met een betere verbinding met het gewone leven.

Je hoort dat meer. In het Nederlands Dagblad stond afgelopen week een interview met 'TimZingt'. Hij ziet mensen om hem heen nog wel geloven, maar niet meer naar de kerk gaan. En anderen geloven helemaal niet meer. Zelf gaat hij nog wel naar de kerk, omdat hij in de bijbel leest dat je met elkaar gelooft. En je het lichaam van Christus bent.

Maar tijdens een dienst denkt hij wel vaak: *“ik snap het allemaal, maar waar is de link met onze dagelijkse ratrace? Ik voel me meer gemeente als een van onze vrienden uit de kerk langskomt om iets dat hem bezighoudt te bespreken en samen te bidden. Dat is gemeente-zijn: je levens met elkaar delen, die betrekken op God, en elkaar aanmoedigen en helpen om het geloof vast te houden.”*¹

Hij is vast niet de enige die naar zo'n gemeente verlangt. Is dit niet het verlangen naar vriendschap?

1. Vertrouw je me?

Er zijn veel voorbeelden van mooie vriendschappen. Kijk naar de Disney en Pixar-films, Bert en Ernie, Kikker en zijn vriendjes. En daarbij is de ander echt een ander. Eend is anders dan varkentje. Gelukkig maar! En dat zorgt ervoor dat er leven in zit.

In de bijbel lees je over David en Jonathan, Job en zijn vrienden, Jezus en zijn leerlingen. Je ziet hoe ze met elkaar het leven delen, met hoogte- en dieptepunten. Wat de vriendschap sterk maakt is dat je op elkaar aankunt.

Als je goede vrienden hebt, of zelf een goede vriend of vriendin

¹ <https://www.nd.nl/nieuws/geloof/timzingt-ik-word-de-nar-van-christelijk-nederland.3604053.lynkx>

bent, dan is dat echt een geschenk van God!

*

En het is dan ook pijnlijk wanneer je vriendschap mist. Deze week wordt er stilgestaan bij eenzaamheid. Daar lijkt een groot taboe op te zijn.² Ik lees op de website die gelinkt is aan de campagne 'Een tegen eenzaamheid' dat 4 op de 10 jongeren zich eenzaam voelt.

Je hebt misschien wel allerlei contacten in je telefoon staan, maar je voelt je toch niet echt verbonden. Je mist een diepere, hechte emotionele band met een ander. Je bent er verdrietig over en het geeft je een gevoel van leegte.

Ook in de gemeente voel je je eenzaam. Het kan zijn dat er clubjes zijn, vriendengroepen, bijbelstudiegroepen die te lang dezelfde samenstelling houden – waardoor jij je niet welkom voelt. Je komt er niet tussen.³

Dat is pijnlijk. En niet waartoe we als gemeente geroepen zijn. En dan is het des te belangrijker dat we opnieuw ontdekken dat God zelf ons aan elkaar verbindt. Door zijn heilige Geest. En dat het initiatief helemaal bij Hem ligt. Jezus zegt tegen zijn leerlingen: *Jullie hebben niet mij uitgekozen, maar ik jullie* (Johannes 15,16).

*

Ook bij Abram zie je dat de vriendschap van God zelf uitgaat. Hij protesteert nog: *hoe kan het? Waarom wilt U mij rijk maken?* (Genesis 15,2 – BGT) Ik heb geen kinderen van U gekregen, het zal allemaal voor mijn knecht zijn... Maar nee, het zal echt zijn voor zijn kind. Daar verzekert de HEER hem van. 'Kijk eens naar de hemel' en tel de sterren, als je kunt... Zo zal het ook zijn met jouw nakomelingen (5).

De toekomst lijkt verloren, maar durf je te geloven wat je net hebt gehoord? En dan staat er in vers 6: Abraham vertrouwde op de Heer (!) Hij geloofde wat God zei. Vertrouw je me? Dat is belangrijk bij vriendschap.

2. Heel goed!

Abraham gelooft, hij vertrouwt de HEER en dat wordt hem 'tot gerechtigheid' gerekend (HSV). Dat wordt hem als een 'rechtvaardige daad toegerekend' (NBV).

2 <https://www.eentegeneenzaamheid.nl/week-tegen-eenzaamheid-2019/>

3 Overeem, Om te geloven heb ik de kerk nodig, 69.

Deze tekst van Genesis 15,6 galmt nog een paar keer na in de bijbel. Zo pakt Paulus deze tekst op in Romeinen 4,3 en ook in Galaten 3,6. Om duidelijk te maken dat het niet begint bij de wet, maar bij geloof. Daar komen de daden uit voort.

Die twee hebben wel alles met elkaar te maken! Als je een vriend vertrouwt, dan ben je ook bereid wat voor hem te doen. En daaruit blijkt de waarde van je vriendschap.

Als hier wordt gezegd dat het Abraham als een ‘daad van gerechtigheid’ wordt toegerekend, dan wil dat zeggen: de HEER beschouwt dit als passende reactie van Abrams kant. Dit is wat je mag verwachten⁴ van een echte vriend! De BGT vertaalt vers 6 met: daarom vond de Heer Abram een ‘goed mens’.

*

Het kan ook anders. Abram had ook kunnen denken: ‘Mooi die sterren, maar tellen de andere sterrenstelsels ook mee?’ Dit gaat natuurlijk niet gebeuren. Ik geloof er niks van. Wat een onzin zeg! Of hij had gezegd: ‘Fijn Heer’ meer in zijn hart gedacht: ‘Eerst zien en dan geloven...’

Vrienden kunnen elkaar ook voor de gek houden. Of zelfs verraden. Een Joodse geleerde zei al: *Wie geheimen verraadt verspeelt vertrouwen, hij vindt nooit een vriend naar zijn hart.* (Sirach 27,16). Als jij onbetrouwbaar bent, dan weet je zeker dat je je vriendschappen op het spel zet.

Want de ander voelt zich verraden. In Psalm 41,10 gaat het er al over: *Zelfs mijn beste vriend, op wie ik vertrouwde, die at van mijn brood, heeft zich tegen mij gekeerd.* Degene met wie je veel hebt gedeeld, laat je vallen.

Het wordt heel concreet als Judas op Jezus afkomt en hem een kus geeft. Jezus zegt dan tegen hem: ‘*Vriend, ben je daarvoor gekomen?*’ (Matteüs 26,50) En in dat ‘vriend’ zit veel teleurstelling, veel pijn, veel verdriet.

*

Zo kan het gaan met vriendschap. Maar Abram is uit ander hout gesneden. Het vriendschapsverzoek is van de HEER zelf uitgegaan, maar vervolgens gaat Abram er wel op in. Hij laat het niet liggen. Nee, hij gelooft de woorden van God. En daarom wordt hij ook wel de ‘vader van alle gelovigen’ genoemd.

4 Woordenboek voor bijbellezers, 202.

Dat gaat zelfs zo ver dat hij bereid is om Isaak te offeren, daar verwijst Jakobus in zijn brief naar. Ik moet eerlijk zeggen dat ik dat als kind een mooi verhaal vond, maar als volwassene steeds onbegrijpelijker. Het roept vragen op: hoe kan God die van zijn vriend vragen? Waarom zou je dit doen?

Ik ga er vanmorgen niet heel diep op in. Ik zie dat Jakobus ook niet doen. Bij hem is het een voorbeeld van totale loyaliteit. In vers 23 staat dat met deze geschiedenis 'de Schrift is vervuld'. Hij verbindt Genesis 15,6 met wat er beschreven staat in Genesis 22. Abrahams geloof heeft de toets doorstaan.⁵

En daarom wordt Abraham in de bijbel 'de vriend van God' genoemd. Dat is wat mensen over hem zeggen. Mensen zeggen dat het land aan 'uw vriend Abraham' is toebedeeld (2 Kronieken 20,7). En ook de HEER zelf noemt Abraham 'mijn vriend' (Jesaja 41,8).

Hoe bijzonder is dat! Dat je een 'vriend van God' wordt genoemd. Abram wordt *zelfs* Gods vriend genoemd (Jakobus 2,23). Want als een goede vriend durft hij te geloven dat wat God belooft ook echt zal gebeuren, zelfs als alles op het spel komt te staan.

3. Je gelooft het wel?

Je hoort steeds dat je vrij en autonoom moeten zijn. En daar zit ook wel iets goeds in. Maar het kan er ook voor zorgen dat je denkt: waar hoor ik nu echt bij?⁶

De bijbel vertelt over Abram, over de discipelen en vele anderen, hoe ze hun vrijheid vonden door verbonden te zijn met de levende God. Vriendschap met Hem.

Dat is iets anders dan zeggen: 'Ik geloof het allemaal wel.' Het gaat het ene oor in en het andere oor uit. Je vindt het eigenlijk wel prima als het saai is in de kerk... Ik zal je zeggen: ik vind het ook wel eens saai als ik naar de kerk ga. En toch geloof ik er niks van dat vriendschap met God saai en voorspelbaar is! Dat is het voor Abram ook echt niet geweest toen hij naar de sterren keek. Het kwam er nu op aan: geloofde hij die mooie beloften?

*

Geloven betekent ook niet dat je een aantal waarheden voor 'waar' houdt. Daar hamert Jakobus op in zijn brief. Daarom

⁵ Floor, CNT Jakobus, 109.

⁶ Dienst, 1-2019, p.17

verwijst hij ook naar Abraham. Vanuit de Schriften zie je al dat geloven niet zonder *doen* kan. Je kunt wel zeggen dat God de enige is (de oer-belijdenis van Israel), en je hebt daar ook helemaal gelijk in! Maar de demonen geloven dat ook en ze sidderen (19)... Je kunt wel zeggen dat Jezus voor je zonden gestorven is, en als je dat echt gelooft – gefeliciteerd! Maar brengt het je ook in beweging? Ga je er ook anders door leven?

Of zeg je vrienden te zijn, maar als het er op aankomt ben je niet thuis. Sorry, geen tijd. Sorry, ik heb geen zin om te reageren... Dat is geen echte vriendschap. Dan heb je een dood geloof. Daar zit geen leven in.

En denk niet dat dat geloof je gaat redden. Zo scherp maakt Jakobus het in 2,14. Het lijkt erop dat Jakobus hier op het komende oordeel doelt.⁷ Dan kan je wel denken dat je ‘in de hemel komt omdat je in Jezus gelooft’, maar kom je toch bedrogen uit. Want je blijkt helemaal geen geloof te hebben...

*

Ja maar... het gaat toch niet om goede werken?

Oh nee? In de tijd van de Reformatie is terecht gezegd dat je niet door allerlei acties de hemel kan verdienen. Die ladder naar de hemel heeft totaal geen zin. Alleen omdat God zelf in Jezus Christus naar ons toegekomen is en Jezus zijn leven voor zijn vrienden, zelfs zijn vijanden, wilde geven is er redding.

Maar dat wil niet zeggen dat wat je doet onbelangrijk is. Jakobus zegt gewoon in 2,24: *U ziet dus dat iemand rechtvaardig wordt verklaard om wat hij doet, en niet alleen om zijn geloof(!)* Het gaat samen op: weten en doen. Een lichaam zonder ziel is dood (26), een auto zonder motor zal niet starten.

4. Nee, doen!

Als je denkt: ‘ik geloof het wel’, dan wil ik je uitdagen en uitnodigen om het vriendschapsverzoek van God serieus te gaan nemen. Voel je geroepen om als vriend van God te gaan leven.

Daar is Jezus op uit. Hij noemt zijn leerlingen vrienden wanneer ze doen wat hij zegt (Johannes 15,14). En ook omdat hij hen alles bekend gemaakt heeft wat hij van de Vader heeft gehoord. Dat is ook mooi! Als vrienden elkaar inwijden in geheimen. Dat doet Jezus dus door de liefde van God de Vader bekend te maken.

⁷ Floor, CNT Jakobus, 76 (bij Jakobus 1,21).

En ook door zelf zijn leven te geven, te sterven aan het kruis. Ik had het eerder al vragen die het offer van Isaak oproepen. Maar denk eens aan de Zoon van God die de grootste beproeving ondergaat. Hoe onbegrijpelijk dat hij zich als offer prijsgeeft. Maar ook hoe goed. Hij is zijn Vader tot in de dood loyaal en vertrouwt hem. Ook bij Jezus zie je dat geloven en doen hand in hand gaan. Welk een vriend is onze Jezus...

*

En daarom moeten wij ook elkaar liefhebben. Er is een link tussen de liefde van God en hoe wij met elkaar moeten omgaan. In Johannes 15.10 zegt Jezus: *Ik heb jullie liefgehad, zoals de Vader mij heeft liefgehad. Blijf in mijn liefde.* (Johannes 15,10). En bid je Vader wat je nodig hebt (16).

Dan *leef* je als vriend van God. En gaan die 2 hand in hand: geloven en doen. Dat is wat Abram laat zien, dat is wat de leerlingen van Jezus laten zien. Dat is precies wat je ziet bij echte vriendschap. Dat zijn geen mooie woorden, maar die vriendschap is 'beziel'd'. Daar zit leven in.

Dat kan je niet op eigen kracht, dat kan je alleen wanneer je diep geworteld bent in de liefde van God. En de heilige Geest je leven nieuw maakt.

Vriend-zijn van God is een geschenk. Uit pure genade. En daarmee wordt het ook een opdracht. Dan het niet zijn, zoals Jakobus duidelijk maakt, dat je tegen een broeder of zuster die geen cent te makken heeft zegt: het beste he! Kleed je warm en eet smakelijk...

Dat is wel erg bot... Maar hier dan een mildere variant: je zegt tegen iemand na kerktijd: 'fijne zondag he!' terwijl je weet dat diegene het maar al te leuk zou vinden om eens samen koffie te drinken. Maar ja, je gaat liever naar je eigen kringetje. Ik zeg niet dat je nooit met je familie bij elkaar mag komen, maar als je alleen oog hebt voor je eigen belangen wat heeft dat geloof dan voor zin? (16)

In Psalm 25,14 wordt al gezegd dat de HEER een vriend is van wie hem vrezen, hij maakt hen vertrouwd met zijn verbond. Dat moet niet alleen een psalm zijn die we met elkaar zingen, maar ook gewoon realiteit in je dagelijks leven.

Afsluiting

Ik sluit de preek af. Mocht je nu denken: ik wil wel wat meer de handen uit de mouwen steken. Niet omdat ik de hemel kan verdienen, maar omdat ik als vriend van God wil leven, dan zou ik zeggen: loop na afloop van de kerk naar een van de diakenen. Er is genoeg te doen! Voor degenen die eenzaam zijn, voor degenen die moeten vluchten. En gelukkig gebeurt er ook al veel in de gemeente.

Dat helpt ook om de link te leggen met wat er in de kerkdienst gebeurt en 'onze dagelijkse ratrace'. En je leert iets van vriendschap zoals God het heeft bedoeld: je leven met een andere delen, bemoedigen en elkaar ook helpen om het geloof vast te houden.

Laat liefde niet een mooi maar ook nietszeggend woord zijn, maar je manier van leven.

Amen

Liturgie Nieuw-Lekkerland & Alblasserdam

Votum en zegengroet

Aanbidding

- **Zingen Opwekking 174** [Juicht want Jezus is Heer]
- **Zingen Psalm 105: 1, 5**
- **Zingen Opwekking 267** [Groot is de Heer]

Gebed om ontferming

Zingen ‘Is God de Heer maar voor mij’: 2 [LvdK Gezang 90]

Gebed bij de opening van het Woord

Lezen Genesis 15: 1 – 6

Kindermoment

Zingen ‘Dank U voor deze nieuwe morgen’: 1, 2 [GK06 – Gezang 132]

Lezen Jakobus 2: 14 – 26

Verkondiging

Zingen ‘Nooit kan ‘t geloof te veel verwachten’: 1 [GK06 – Gezang 115]

Wet van de Heer [+ Johannes 15: 9 – 17]

Zingen Psalm 25: 6 [De nieuwe psalmberijming – <http://www.denieuwepsalmberijming.nl/berijmingen/psalm-25>]

Dankzegging en voorbede

Inzameling van de gaven

Zegen

Zingen Liedboek 425 [Vervuld van uw zegen]